Europos regionų komiteto rezoliucija – Europos kultūros paveldo metai (2018 m.)

(2017/C 088/03)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK),

— atsižvelgdamas į Europos Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos kultūros paveldo metų ([1]);

I. **POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

1. džiaugiasi Europos Komisijos pasiūlymu paskelbti 2018 metus Europos kultūros paveldo metais ir pritaria nurodytiems Metų bendriesiems ir konkretiems tikslams;

2. laiko kultūros paveldui skirtus Europos metus vertinga galimybe didinti žmonių informuotumą apie būtinumą saugoti kultūros paveldą, supažindinti su juo platesnę auditoriją ir padėti siekti bendrų visos Europos tikslų ([2]); be to, Europos metai turėtų skatinti keistis geriausia praktika veiksmingų valdymo sistemų, padedančių sumažinti su miestų plėtra ir kraštovaizdžio pertvarkymu susijusią riziką, vystymo ir kovos su neteisėtais kasinėjimais ir neteisėta prekyba kultūros vertybėmis srityse;

3. skelbiant 2018 metus Europos kultūros paveldo metais, ragina laikytis išsamaus požiūrio ir turėti aiškią ateities viziją, taip pat laikyti tai galimybe dar kartą patvirtinti mūsų šūkį „suvienijusi įvairovę“. RK pakartoja savo ketinimą remti Europos kultūros paveldo metus (2018 m.). Šiuo tikslu jis yra pasirengęs prisidėti prie Europos iniciatyvinės grupės, kurią Europos Komisija siūlo sudaryti Europos metams (2018 m.) paminėti, veiklos;

4. pripažįsta, kad kultūros paveldo paminėjimas ir jo įamžinimas padeda europiečiams geriau jį suvokti, skatina kūrybingumą ir skiepija aktyvų pilietiškumą. Todėl kultūros ir kultūros paveldo puoselėjimas yra itin svarbus tapatumui ir demokratinėms vertybėms Europoje stiprinti ir prisideda prie socialinės ir ekonominės sanglaudos; Todėl saugomos gamtos teritorijos turėtų būti laikomos kultūros paveldo dalimi;

5. džiaugiasi, kad kultūra pripažįstama vietos ir regionų vystymosi priemone ir vertinami inovatyvūs daugiapakopio valdymo ir kultūros paveldo valdymo modeliai; tačiau pažymi, kad koordinatorių skyrimas valstybių narių lygmeniu privalo atspindėti kiekvienos valstybės narės, įskaitant federalines ir (arba) regionų ir miestų, turinčių teisėkūros galias, valdymo struktūras;

6. dar kartą patvirtina kraštovaizdžio kaip vienos iš pagrindinių Europos gamtos ir kultūros paveldo sudedamųjų dalių, darančių gilų poveikį Europos piliečių kultūriniam tapatumui, svarbą; mano, kad laikantis Europos kraštovaizdžio konvencijos ir Europos kultūros darbotvarkės, bendrieji Europos kultūros paveldo metų (2018 m.) tikslai galėtų būti praturtinti stipriu teritorijų vystymo aspektu regionų ir vietos kultūros strategijų, apimančių darnaus kultūrinio turizmo populiarinimą, forma;

7. tikisi, kad Europos kultūros paveldo metai (2018 m.) suteiks postūmį padidinti pagal COSME programą skiriamą finansavimą kultūrinio turizmo srityje veiklą vykdančioms mažosioms ir vidutinio dydžio įmonėms;

8. tikisi, kad turizmas, ypač kultūrinis ir paveldo, suvaidins svarbų vaidmenį 2018 m., atsižvelgiant į tai, kad šis sektorius yra vienas sparčiausiai augančių ekonomikos sektorių Europoje, kuris skatina pasaulinį ekonomikos augimą ir vystymąsi, sukuria milijonus darbo vietų, didina eksportą ir investicijas bei keičia žmonių gyvenimus;

9. pabrėžia kultūros kaip vieno esminių turistų traukos veiksnių svarbą ir pabrėžia būtinybę puoselėti Europos kultūros ir gamtos paveldą mūsų regionuose, miestuose ir kaimo vietovėse, kurie parodo mūsų įvairovę, bei užtikrinti geresnį patekimą į tas vietoves, kurias yra sunku pasiekti, pavyzdžiui, kaimo, kalnuotus ar salų regionus;

10. primena, kad naujos ES miestų darbotvarkės tikslas – pagerinti gyvenimo miestuose kokybę ir suformuoti naują „miestų“ valdymo būdą, ir pabrėžia, kad taip pat turėtų būti kuriamos partnerystės kitose srityse, kurioms būtina integruota politika, pavyzdžiui, kai reikia atsižvelgti į kultūros ir turizmo aspektą miestų plėtros srityje, naujas įtraukias dalyvavimo formas, inovacijas ir pažangiuosius miestus ([3]);

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA.

11. pabrėžia glaudžius kultūros paveldo ir kaimo plėtros ryšius ir ragina kaimo vietoves joms rengiant savo vystymosi strategijas daugiau dėmesio skirti kultūros paveldui, nes jis padeda išsaugoti ir kurti darbo vietas, remia žemės ūkio įmones, saugo kultūrinį kraštovaizdį, remia kaimo menus ir amatus;

12. pakartoja, kad vienas ETBG naudojimo daugiapakopio valdymo projektuose pranašumų galėtų būti galimybė įtraukti visus atitinkamus veikėjus į pasienio teritorijų arba Europos regionų valdymą ([4]) ir skatinti bendradarbiavimą kultūros srityje, įskaitant tiek materialųjį, tiek nematerialųjį kultūros paveldą, darantį teigiamą poveikį kitiems sektoriams, pavyzdžiui, turizmui ir pramonei;

13. dar kartą išreiškia paramą Europos kultūros sostinės ir Europos paveldo ženklo iniciatyvoms, įskaitant Europos kultūros dienas ir ES apdovanojimą už kultūros paveldo puoselėjimą, kartu pabrėžia būtinumą stiprinti jų sinergiją su Europos kultūros paveldo metų (2018 m.) veikla;

14. pažymi, kad nors Europos metų veiklai skirtas bendras Sąjungos finansavimas turi atitikti prioritetus ir taisykles, metiniu arba daugiamečiu pagrindu taikomas esamoms programoms, kiekvieniems Metams pasirenkama politikos sritis didele dalimi priklauso nuo turimo biudžeto paketo dydžio. Todėl įvairių Metų finansavimas labai svyruoja ir gali trukdyti siekti Metų tikslų;

15. pakartoja, kad globalėjančiame pasaulyje nuo kultūros gali priklausyti vietovės patrauklumas verslui, investuotojams ir kūrybingiems bei versliems žmonėms, taip pat jos konkurencingumas;

16. laiko Europos kultūros paveldo metus (2018 m.) svarbiu ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimo ([5]) etapu;

17. teigiamai vertina tai, kad paveldui skiriamas svarbus vaidmuo išorės santykių programose, skirtose daugiausia Artimųjų Rytų šalims, kadangi šis regionas smarkiai nukentėjo nuo tyčinio kultūros paveldo naikinimo kai kuriose konflikto zonose. Sutinka, kad turi būti užmegztas kultūrinis bendradarbiavimas su Europos kaimynystės politikos ir Rytų partnerystės šalimis;

18. pažymi, kad jaunimui labai svarbu pripažinti, suprasti ir branginti savo paveldą ir laikyti jį savo tapatumo dalimi. Todėl ragina rodyti didesnę iniciatyvą populiarinant Europos kultūros paveldą ir jo įvairovę tarp jaunimo ir vaikų; todėl rekomenduoja į mokyklų programas įtraukti Europos meno, muzikos, teatro ir kino švietimo dalykus, kad praturtėtų žinios apie žemyno materialųjį ir nematerialųjį kultūros paveldą;

19. pripažįsta, kad labai svarbu nuo mažens ugdyti kūrybiškumą tiek švietimo sistemoje, tiek laisvalaikiu, kad jaunoji karta sugebėtų visapusiškai pasinaudoti naujomis prieigos prie kultūros formomis ([6]);

20. laikosi nuomonės, kad prieinamumas yra esminės svarbos Europos kultūros paveldo metų (2018 m.) sėkmei; prieinamumo gerinimas yra svarbiausias atskaitos taškas norint, be kita ko, siekti aktyvesnio dalyvavimo ([7]);

21. patvirtina savo pageidavimą dalyvauti rengiant išsamią komunikacijos strategiją, taip pat organizuojant atitinkamas konferencijas, renginius ir iniciatyvas, ir savo pasirengimą padėti užmegzti ryšius su piliečiais ir suinteresuotaisiais subjektais;

22. pageidautų, kad ES žiniasklaidos, audiovizualinė ir IT politika, kuria siekiama populiarinti Europos kultūros ir kalbų paveldą, būtų aktyvesnė;

23. be to, mano, kad būtina sukurti Europos tinklą, į kurį būtų įtraukti Pasaulio paveldo miestai, kadangi šie miestai yra bendras visų europiečių paveldas, ir nustatyti konkrečias priemones šiems miestams išsaugoti ir geriau juos viešinti;

([4]) CDR371-2011_FIN_AC.
([5]) JOIN(2016) 29 final.
([6]) CDR 2391/2012 fin.
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC.

24. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui ir pirmininkaujančiai Slovakijai.

II. **SIŪLOMI PAKEITIMAI**

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos kultūros paveldo metų

1 pakeitimas

0 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*RK pakeitimas*
	Europos Sąjunga prisideda prie nedalomų, visuotinių žmogaus orumo, laisvės, lygybės ir solidarumo vertybių išsaugojimo ir plėtotės, kartu gerbdama Europos tautų kultūrų, kalbų ir tradicijų įvairovę, kaip teigiama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos preambulėje.

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

2 pakeitimas

4 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*RK pakeitimas*
kaip Europos Komisija pabrėžė komunikate „Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą“ ([8]), kultūros paveldas turėtų būti laikomas bendru turtu ir bendromis gėrybėmis, kurios turi būti išsaugotos ateities kartoms ir kuriomis turi rūpintis visi suinteresuotieji subjektai;	kaip Europos Komisija pabrėžė komunikate „Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą“ ([8]), kultūros paveldas turėtų būti laikomas bendru turtu ir bendromis gėrybėmis, kurios turi būti išsaugotos ateities kartoms ir kuriomis turi rūpintis visi suinteresuotieji subjektai; ***SESV 36 straipsnis nedraudžia nustatyti prekių importo, eksporto ar tranzito draudimų arba apribojimų siekiant užtikrinti nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsaugą.***
([8]) 2014 m. liepos 22 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą“ (COM(2014) 477 final).	([8]) 2014 m. liepos 22 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą“ (COM(2014) 477 final).

Paaiškinimas

Svarbu priminti, kad prekėms, kurios yra nacionalinių kultūros vertybių dalis, netaikomos ES taisyklės dėl laisvo prekių judėjimo.

3 pakeitimas

11 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*RK pakeitimas*
Europos visuomenėje didėjant kultūrų įvairovei, kultūros paveldas gali atlikti svarbų vaidmenį didinant bendruomenės sanglaudą. Nauji dalyvaujamieji ir tarpkultūriniai paveldo politikos ir švietimo iniciatyvų metodai, prisidedantys prie vienodos pagalbos visiems kultūros paveldo objektams, turi potencialo padidinti pasitikėjimą, abipusį pripažinimą ir socialinę sanglaudą;	Europos visuomenėje didėjant kultūrų įvairovei, kultūros paveldas gali atlikti svarbų vaidmenį didinant bendruomenės sanglaudą. ***Vietovės, kurioms suteiktas Europos paveldo ženklas, pasižymi stipria europine dimensija, kadangi jos buvo atrinktos dėl savo vaidmens Europos istorijoje. Jos simbolizuoja Europos idealus, vertybes, istoriją ir integraciją ir suartina Europos Sąjungą su jos piliečiais. Kartu su Europos kultūros sostinių iniciatyva, jos stiprina Europos piliečių suvokimą, kad jie priklauso bendrai kultūrinei erdvei. Todėl būtina siekti, kad šios iniciatyvos papildytų Europos kultūros paveldo metus.*** Nauji dalyvaujamieji ir tarpkultūriniai paveldo politikos ir švietimo iniciatyvų metodai, prisidedantys prie vienodos pagalbos visiems kultūros paveldams, ***kartu gerbiant menų laisvę pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 13 straipsnį***, turi potencialo padidinti pasitikėjimą, abipusį pripažinimą ir socialinę sanglaudą;

Paaiškinimas

Tiek Europos paveldo ženklas, tiek Europos kultūros sostinių iniciatyvos yra svarbios priemonės kultūros paveldo propagavimui vietos ir regionų lygmeniu ir turėtų būti deramai pripažintos Sprendime. Tas pat pasakytina ir apie menų laisvę – Europos kūrybiškumo kertinį akmenį.

4 pakeitimas

2 straipsnio 2 dalies k punktas

Komisijos siūlomas tekstas	*RK pakeitimas*
skatinti Sąjungos ir valstybių narių sąveiką, be kita ko, stiprinant kovos su neteisėta prekyba kultūros artefaktais iniciatyvas.	skatinti Sąjungos ir valstybių narių sąveiką, be kita ko, stiprinant kovos su ***neteisėtais kasinėjimais ir*** neteisėta prekyba kultūros artefaktais iniciatyvas.

Paaiškinimas

Archeologinių vietovių niokojimas dėl neteisėtų kasinėjimų padarė neįkainojamos žalos Europos kultūros paveldui.

5 pakeitimas

4 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	*RK pakeitimas*
Koordinavimas *nacionaliniu* lygmeniu	**Koordinavimas *valstybių narių* lygmeniu**
Kiekviena valstybė narė skiria nacionalinį koordinatorių, atsakingą už šalies dalyvavimo Europos metų veikloje organizavimą. Koordinatorius užtikrina atitinkamos veiklos koordinavimą ***nacionaliniu*** lygmeniu.	Kiekviena valstybė narė skiria nacionalinį koordinatorių, atsakingą už šalies dalyvavimo Europos metų veikloje organizavimą***, visapusiškai atsižvelgdama į įgaliojimus, suteiktus nacionaliniam, regionų ir vietos valdymo lygmeniui.*** Koordinatorius užtikrina atitinkamos veiklos koordinavimą valstybės narės lygmeniu.

Paaiškinimas

Skiriant valstybių narių koordinatorius turi būti visapusiškai atsižvelgta į federalinės valstybės struktūras ir subnacionalinį valdymo lygmenį.

2016 m. spalio 12 d., Briuselis

Europos regionų komiteto pirmininkas

Markku MARKKULA